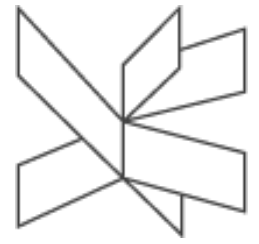

Professionsrettet prøve på 1 år af læreruddannelsen: *Fra prøvehandling til 1. årsprøven og professionsprøven*

Birgitte Lund Nielsen
Læreruddannelsen i Skive
Pædagogisk dag d. 08-08-2023

Kontekst og program (kl. 10.15-11.45)

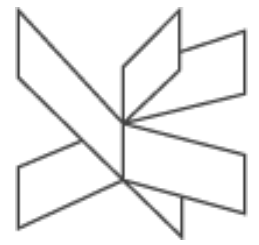

- Prøvehandlinger på alle VIA campus – dog kun tre hold LiA
- Mål: at dokumentere i hvilken grad den lærerstuderende har:
  - begyndende erfaring med at planlægge, gennemføre, evaluere korte sekvenser, indgå i andres planlægning.
  - begyndende erfaringer med udvikling af egen lærerrolle samt indsigt i lærerprofessionen.
  - begyndende erfaringer med læsning og analyse af teoretiske og videnskabelige tekster.
  - begyndende erfaringer med at undersøge og beskrive egen og andres praksis.
- To delprøver - obligatorisk skriftlig del og selvvalgt del - vælge fremstillingsformidlings- og produktform, hvorigennem de kan demonstrere og manifestere deres erhvervede kompetencer (VIA, 2022) - 'et performativt element', hvor de studerende sætter deres viden i spil
- Prøvehandlinger er lokalt planlagte, jeg har fået til opgave at bidrage med et forskningsblik <https://www.ucviden.dk/da/projects/en-professionsrettet-prøve-på-1-år-af-læreruddannelsen>
- Program i dag: Oplæg - med efterfølgende diskussion

Slides her

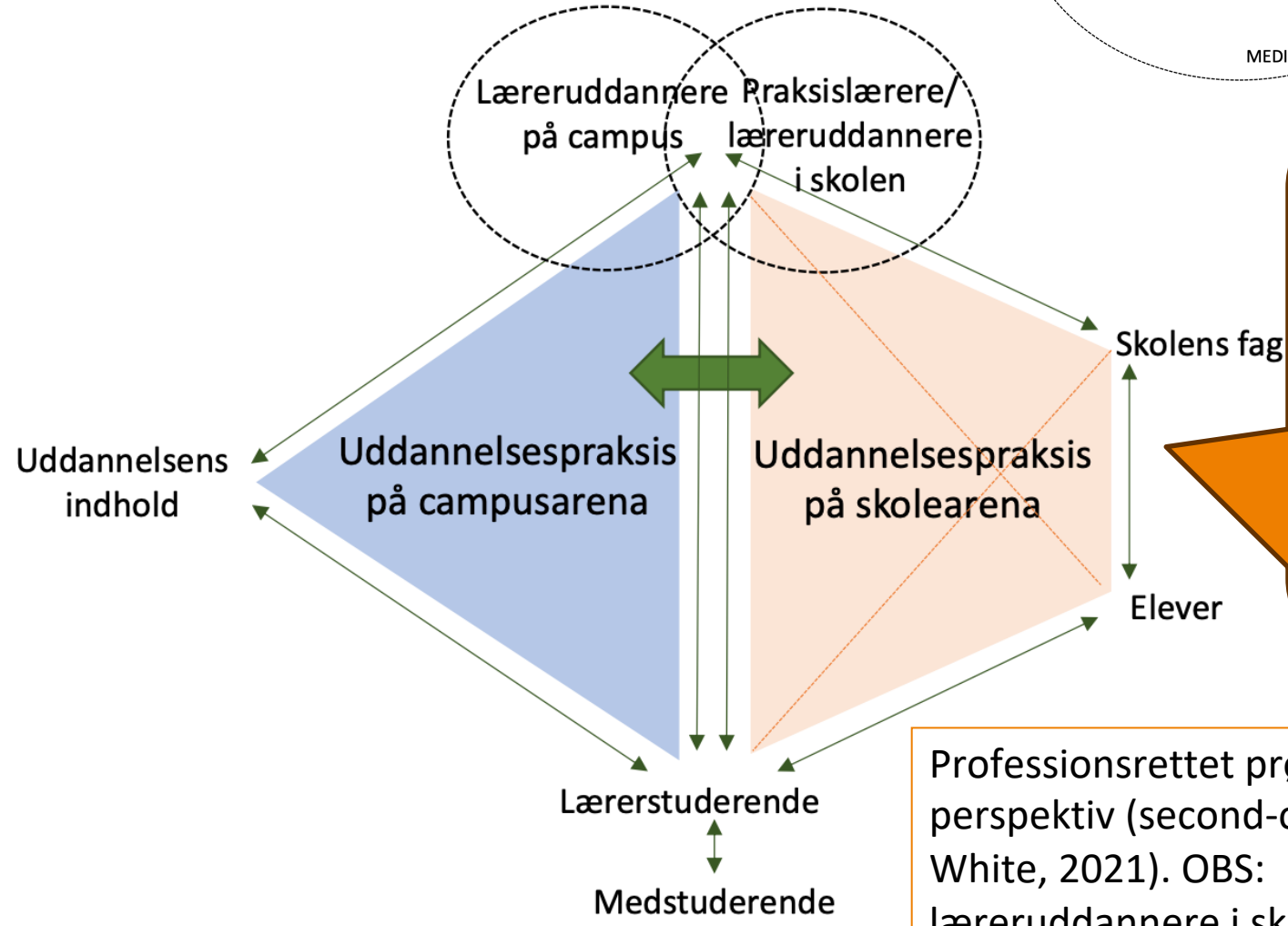
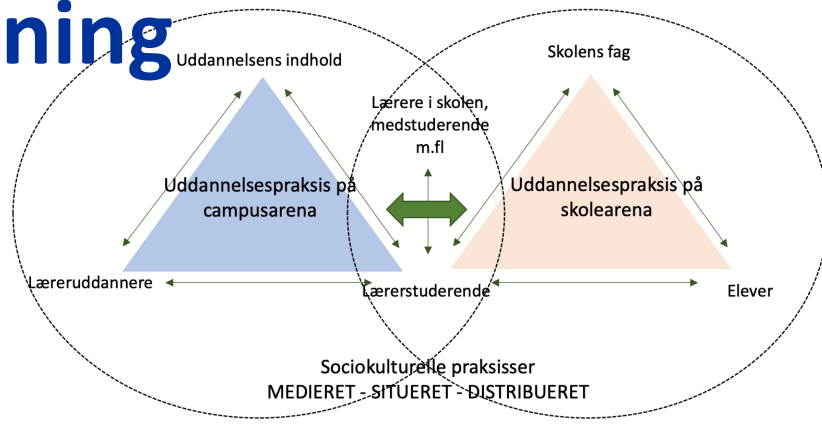
Undersøgelsesspørgsmål

- Fra projektbeskrivelsen:
  - *Hvordan argumenterer **læreruddannerne** om prøveforsøget og intentioner relateret til dette herunder særligt om det professionsrettede i prøven, det performative element og positionering af de lærerstuderende?*
  - *Hvordan opleves førsteårsprøven af de **lærerstuderende**: I hvilken grad/på hvilke måder oplever de sig positioneret som begyndende professionelle, og i hvilken grad/på hvilke måder oplever de, at deres præ-professionelle identitet og agency understøttes i arbejdet med forberedelse af prøven og under selve prøven?*
- Derudover er der kommet input fra **praktiklærere**, der var eksaminatorer til prøven – dette giver rigtig god mening også i lyset af ny læreruddannelse

Nedslag i teoretisk rammesætning

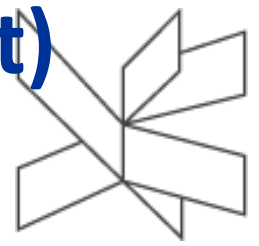
- begyndende erfaring med at planlægge, gennemføre, evaluere korte sekvenser, indgå i andres planlægning.
- begyndende erfaringer med udvikling af egen lærerrolle samt indsigt i lærerprofessionen.
- begyndende erfaringer med læsning og analyse af teoretiske og videnskabelige tekster.
- begyndende erfaringer med at undersøge og beskrive egen og andres praksis.

Praktiklærer:
"forventningsafstemning ... de forskellige roller"
"performativt element sætter helt klart fokus på praksisdelen"
"langstrakt praktik [...] danne relationer over længere tid.."

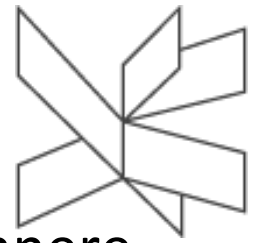
Professionsrettet prøve i dobbeltdidaktisk perspektiv (second-order teaching: Swennen & White, 2021). OBS: praktiklærerne som læreruddannere i skolen (Nielsen, 2023)

Nedslag i teoretisk rammesætning (fortsat)

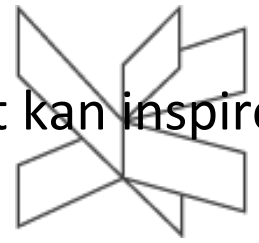
- At demonstrere kompetence (Illeris, 2012)
- Lærerrolle: (Præ)Professionel identitet
  - *“an understanding of and connection with the skills, qualities, conduct, culture ..of a student’s intended profession [..] the ‘the sense of being a professional’”* (Jackson, 2016)
  - forståelse af professionen, den mening professionsudøvelsen tillægges, de forestillingsbilleder man har af, hvordan man agerer i professionen, og selvindsigt. (Rodrigues og Mogarro, 2019; Nielsen m.fl. i 2023 temanummer Tidsskrift for Professionsstudier)
- Professionel agency
  - Udfolde intentionelle handlinger... i egen praksis og distribueret (Priestley et al.,2015)
- Lærerstuderendes agency
  - *student actions and interactions [..] relate to past, present and future in making choices of action and interaction [..]their perceived power to achieve [..] in a context [+] self-engagement of a critical reflexive kind* (Klemenčič, 2015; 2017)
  - Mestringsorientering versus præstationsorientering
- Positioneringsteori
  - Positionering som begreb giver mulighed for mere dynamisk forståelse end rolleteorier. Både selvpositionering og positionering af andre (McVee et al., 2018)

Metode

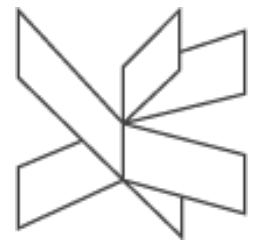
- Undersøgelsesdesign med multiple kvalitative metoder
- Fem semistrukturerede fokusgruppeinterview med læreruddannere Nissum (net + matrikel), Silkeborg, Aarhus og Skive.
- Skriftlige refleksioner efter prøven fra læreruddannere (på campus) og praktiklærere
- Kvalitativt survey til undersøgelse af de lærerstuderendes erfaringer fra prøveforsøget (Braun et al., 2021)
  - Åbne refleksioner, hvad har fungeret godt/været udfordrende ift.
    - 1) sammenhæng mellem uddannelsens fag
    - 2) sammenhæng teori-praksis/det professionsrettede
    - 3) samarbejde med medstuderende
    - 4) støtte og vejledning fra undervisere
    - 5) opleve sig sat i rollen som kommende professionel
    - 6) autonomi og selvstændigt råderum
    - 7) håndteringsforventninger
  - Lukket likert ift. de fire kompetence mål
- Data analyseres gennem tematisk analyse (Braun & Clarke, 2006; 2022; Braun et al., 2019)

Data fra Læreruddannere

- Samme forsøgsbeskrivelse - lidt forskellige foki - pointer der gensidigt kan inspirere - videndeling på tværs anbefales. Her et par stikord:
- Skive:
  - Mange refleksioner om 'det selvfremstillede produkt', og hvordan de studerende helt konkret kan demonstrere handlinger i en undervisningskontekst – eksplicit skelnen fra de studerendes arbejde med analyse af data
- Silkeborg:
  - Progression hvor studieprodukter leder frem mod 'det performative', refleksionscirkler med reflekterende teams og bevidning, inddragelse af studentervæksthus/makerspace i vejledning
- Nissum:
  - Videreført erfaring m video, faste praktikskoler, trepart på skolen med pæd og fagundervisere, workshop grafisk facilitering, højskoleprofilen: personlig fortælling, både oplive og oplyse, forundringsparathed
- Aarhus:
  - Afholdelse af prøve på skoler, video fungerer rigtig godt, der hvor der var adgang, andre typer video + co-spaces, OBS på de tre kompetenceområder (didaktik, klasseledelse, relationsarbejde), vejledning mhp.at de studerende får fagene i spil

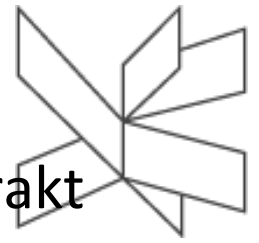
Prøvehandlingerne tones med ideer afledt fra anden igangværende udvikling

- LULAB:
  - *"..hvor har LULAB dog hjulpet mig til at have mod til at være i eksperimentet .. leve med at at det ikke er perfekt og at det ikke lykkedes 100%, men mod til at gå ind og være med undersøgende ..det har jeg fået med fra LULAB, og det kan jeg fortælle mig selv nu hvor jeg også oplever, at nu nu lukker første år, hvad fik vi så ud af det? ...Altså Jeg er allerede gået i gang med at læse deres oplæg, det har jeg sgu aldrig gjort før ..Så der er virkelig sådan et ejerskab, som der er længe siden jeg har haft en oplevelse af"*
- *"Der er mange af dem, der har fokus på leg og læring"* (LULAB Silkeborg)
- LULAB Skive "Læreragtighed" nævnes i LU refleksion: *"Udgangspunktet var her konkret det fagpersonlige spor i progressionsmodellen. Dette perspektiv indgik i flere [af de studerendes] opgaver"*
- Også knyttet til andre udviklingsprojekter i læreruddannelsen – fx Bevidning – understøtter det identitetsskabende
- Anvendelse af video i læreruddannelsen er udviklet gennem flere projekter

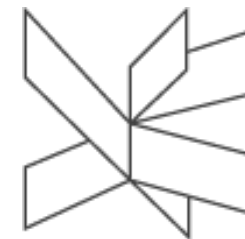

Andre pointer overordnet/på tværs

- Progression over første år – prøvehandlinger koblet med udstrakt praktik - stilladsering
- OBS *prøveforløbet*: samarbejde i løbet af året fx om studiedage/uger og i forbindelse med studieprodukter
- Det at kunne noget – *”Det er ikke bare noget, man kan tale sig fra”*
- Styrket: *det der med problemstillingerne om, at de skal blive mere relevante men også noget, de optages af .. brænder for*
- Samarbejde underviser fra LG, uv-fagene mm relateret til prøven er en styrket
- Det nævnes af flere læreruddannere, at de studerende er glade for formatet og beskriver prøvesituationen som en god oplevelse
- Rollespil, hvor undervisere/censor fx skal være elever fungerer ikke så godt: *Det bliver så kunstigt og opstyltet og det fungerer aldrig, når voksne mennesker skal lege elever.*

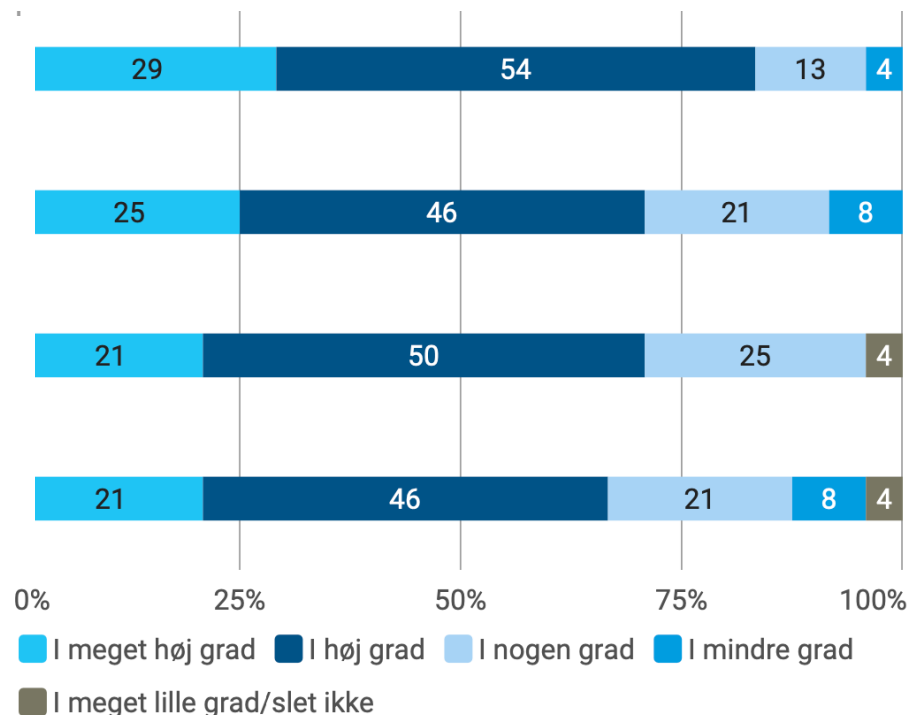
Nogle resultater: Kompetencemålene

←
Lærerstuderende

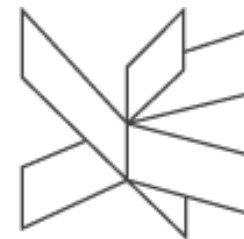
I hvor høj grad har du i prøveforløbet kunnet demonstrere begyndende erfaring med

- at planlægge, gennemføre, evaluere korte sekvenser, indgå i andres planlægning
- udvikling af egen lærerrolle samt indsigt i lærerprofessionen.
- læsning og analyse af teoretiske og videnskabelige tekster.
- at undersøge og beskrive egen og andres praksis

■ Mål 3 om teoretiske og videnskabelige tekster:

- I starten så det ud til på svar fra de lærerstuderende at mål 3 lå lavest på likertskaalen (diskuteret ved præsentation for lederteamet) – blev dog udglattet med de sidste svar
- En læreruddanner skriver i post refleksioner ”i mindre grad” ift. mål om læsning og analyse af teoretiske og videnskabelige tekster men i høj grad på de andre
- En anden LU understreger: *Der er stor forskel på 1) de studerendes valg af litteratur og 2) hvordan de bruger dem*

Refleksjoner fra lærerstuderende

Først eksempel – derefter opsamling set sammen med eksempler på refleksjoner fra praktiklærere/læreruddannere

- Hvad vil du positivt fremhæve fra prøveforløbet, der er med til at skabe **sammenhæng** mellem uddannelsens fag?
  - *At tænke over sammenhængen med undervisningen og kompetencemålene for faget*
- Hvor er der i prøveform og forløb udfordringer i forhold til at skabe **sammenhæng** ...
  - *Det kunne godt være lidt svært at vide, hvor meget vores fag skulle ind over opgaven...*
- Hvad vil du positivt fremhæve fra prøveforløbet, der skaber **sammenhæng mellem teori og praksis/**retter prøven mod en samlende lærerfaglighed?
  - *Jeg synes at blandingen af teori og praksis var meget god. Det gav god mulighed for at stille det op som; teori + praksis = lærerfaglighed i denne opgave. Det gav i hvertfald mening for mig*
- Hvor er der udfordringer ift. at skabe **sammenhæng mellem teori og praksis** .....
- *Igen det der med, at det skal være mere specifikt i forhold til, hvordan vi skal stille det på, hvad der forventes, og hvad vi skal passe på med*
- Hvad har fungeret godt i **samarbejdet med medstuderende** i prøveforløbet?
  - *At man har arbejdet med den man var i praktik med og at vi har samme undervisningsfag*
- Hvad har været udfordringer i **samarbejdet med medstuderende** i prøveforløbet?
  - *I min praktik gruppe havde vi desværre mange ting der ikke var særligt gode. Det er ikke altid, at man kommer i gruppe med folk, der har de samme mål og den samme passion for lærer faget .*
- **Støtte og vejledning fra undervisere** - Hvad i prøveforløbet har fungeret godt og været støttende ..
  - *Vejledningen vi fik fra vores lærere på selve uddannelsen kan jeg ikke klage over*
- Er der områder, hvor du har manglet **støtte og vejledning**?
  - *Der har manglet en del struktur og konkretisering til hvad og hvordan man skulle udforme prøven. Mange vidste ikke rigtig noget og eller modsagde hinanden/materialet*

- Hvad i prøveforløbet har fungeret godt ift., at du har oplevet dig sat i **rollen som kommende professionel**?
  - *Det har gjort meget for mig at stå i disse situationer ude på en skole og undervise. Det har været fedt at prøve at gå i dybden med ét specifikt problem og se det fra en lærers synsvinkel.*
- Hvor er der udfordringer, hvor du ikke i så høj grad har oplevet dig sat i **rollen som (kommende) professionel**?
  - *Kan ikke umiddelbart komme i tanke om noget*
- Hvad i prøveforløbet har fungeret godt ift., at du har oplevet **autonomi og selvstændigt råderum**?
  - *At vi selv har kunnet bestemme hvad fokus skulle være, hvad vores produkt skulle være og hvad vi ville have med som performativt*
- Hvor har der været udfordringer ift., at du har oplevet **autonomi og selvstændigt råderum**?
  - *At der var lidt tvivl om hvad produktet og det performative skulle indeholde og hvordan vi som studerende skulle gribe det an, samt hvad vi måtte inden for rammerne af de to ting.*
- Hvilke positive oplevelser har der været ift. at opleve at du kunne **håndtere det, der blev forventet**?
  - *At vi gik fra eksamen med ros og ny konstruktiv kritik som vi kan tage med os videre til næste opgave*
- Hvor og hvordan har der været udfordringer, hvor du har oplevet for meget pres og haft svært ved at **håndtere det, der blev forventet**?
  - *Jeg har ikke oplevet det som svært. Tror mere der var lidt forvirring om hvad det helt præcist var vi skulle*
  - *Der er helt sikkert pres i forhold til det ansvar man pludselig har og ikke nødvendigvis har oplevet før. Alt i alt synes jeg ikke det var alt for udfordrende. Jeg kom i hverfald igennem det, tilfreds*

Muligheder og udfordringer: sammenhæng fag

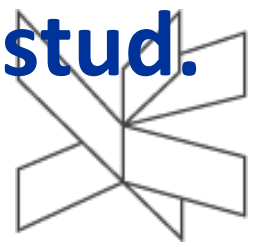
- Undervisningsfag
  - Usikkerhed (citat fra LS ovenfor). LU nævner behov for vejledning. PL at fag fylder:
"Udfordringen har nogle gange været, at de studerende har haft meget fokus på faget og fagdidaktikken og mindre på de tre kompetenceområder" men også at *"det har tvunget de studerende til at tænke fag, didaktik og pædagogisk sammen"*
- Langstrakt praktik og relationsdannelse
  - *dryppraktikken har bidraget positivt til relationsdannelse i praktikken (LS)*
  - *man har kunne se at det man har lært hænger sammen med det man bruger fra praktikken (LS)*
  - *den udstrakte praktik betyder rigtig meget i forhold til deres udvikling af lærerrolle. Flere nævnte, at de har langt lette ved at arbejde specielt med relationsdelen (PL)*
  - *MEN: gør også, at man "flyver" mellem tingene. Man lander hverken på VIA eller i praktikken ..gør det svært at være tilstede ...og det var udfordrende at koble de to ..ikke megen tid ..reflektere som hold (LS)*
- Rammepapir har givet overblik, men alligevel har der været noget forvirring
  - *god opsætning.. som studerende grue for, at sidde overfor censor samt to ..lærere ...det var en rar situation ..tiden efter vores oplæg ...samtale, fremfor et "forhør" (LS)*
  - *En rød tråd savnes, alle har tolket rammepapireret forskelligt*

Muligheder, udfordringer: Teori, praksis, profession

- Fælles vejledning
  - *Vejledning under praktik med både eng. og AUK/LIS underviser var godt (LS)*
  - *Dialog .. forskellige fag bidrager til lærerfaglighed og hvordan ..udføres i praksis (LS)*
- Både læreruddannere fra campus og skole (praktiklærere)
  - *Censor fra en folkeskole! Vigtig del ift praksisorienterede spørgsmål (LS)*
  - *fungerede godt .. tre personer med hver sit fokusområde ..undervisningen i skolen, skolens hverdag og fag blev koblet fint sammen med undervisningen hos jer (PL)*
- Det performative element
  - *rigtig godt, at der var et performativt element, hvor man kunne tænke kreativt (LS)*
  - *Det, at der nu skal være et produkt og et performativt element sætter helt klart fokus på praksisdelen (PL)*
- MEN, også om omfattende opgave, og brug for støtte ift fokus:
  - *Jeg fik en god karakter, men opgaven var for omfattende til..1. år (LS)*
  - *vi savnede en klar mission, at finde et bestemt fokus i vores praktik (LS)*
  - *..forventet, at vi havde større viden om praksisundervisning end vi har. Min makker og jeg har begge kun prøvet at undervise under praktikken, da vi har helliget os studiet her det første år (LS)*

Muligheder, udfordringer: samarbejde medstud.

- Flere synsvinkler og sparring
  - *Det at man får mange synsvinkler (LS)*
  - *Det er rart at have nogle at sparre med i forløbet. Rart at vi har været i samme praktikklasse (LS)*
- Forskelligt engagement i uddannelsen (OBS: forventningsafstemning)
  - *Klar forventningsafstemning og god arbejdsindsats (LS)*
  - *Forskellige forventninger til prøven og forberedelsen. Det kan være anstrengende at være i en gruppe altid - især når den ikke er selvvalgt (LS)*
  - *Forskelligt syn og prioritering på arbejde og studier (LS)*
  - *Ville have været en hjælp hvis vi ikke var tvunget til at skrive opgave med alle dem vi havde været i praktikgruppe med (LS)*
- Grupper med forskelligt praktiksted
  - *Det er synd, når studerende med forskellige praktikforløb går til prøve sammen. Det er rigtig svært for både dem og os at skifte mellem to forskellige situationer (PL)*
- Støtte og vejledning undervisere:
  - *Generelt positivt, dog lidt refleksioner om forvirring om hvad prøven gik ud på og at noget info kom sent*

Mu./udfo.: sat i rollen som kommende professionelle

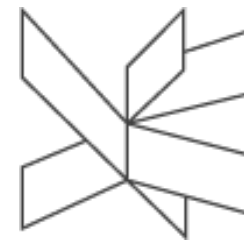

- Hvad vil jeg gerne som lærer? (præ-professionel identitet)
  - *Det at skrive opgaven har sat fokus på hvad jeg gerne vil som lærer i forhold til hvad der er blevet oplevet i praktikken (LS)*
  - *Godt at være ude i virkeligheden i praktik og bruge indsigter der fra til opgaven. Det forbereder én til at tænke over egen praksis (LS)*
- Samspil med lærerne
  - *samspillet med de uddannede lærere på praktikskolen. Dem som guider og giver gode råd (LS)*
- Placering af prøve ift. praktik og de velkendte refleksioner om det anvendelsesorienterede
  - Jeg syntes her at det igen kunne være relevant at fremhæve, at hvis prøven havde lagt efter endt praktik fremfor slut maj, at man så havde haft muligheden for at afprøve det som man ønskede at undersøge. På den måde syntes jeg lidt, at man tog en mulighed for at lære fra os, ved at lægge praktikprøven som man gjorde (LS)
  - I nogle fag bliver det nogle gange så teoretisk, at man helt kan glemme, hvorfor man egentlig er på uddannelsen. Lad os komme ned derfra og giv os mere af det vi virkelig kan bruge ude på gulvet (LS)

Autonomi, råderum, håndteringsforventninger

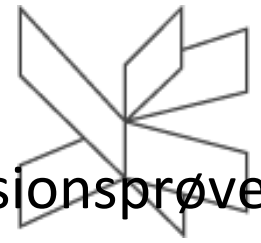

- **Selvstændighed** - opleves positivt men kan også være svært
  - oplevet meget autonomi og selvstændigt råderum ..har selv kunne vælge et overordnet emne og udforme en problemformulering. ..rigtig fint, at vi fik lov til at tænke lidt kreativt ift. vores oplæg og produkt ...
  - Men også udfordring: *Det at vi selv har skulle frit vælge emne, manglende vejledning*
- **Fællesskab**
  - *Det at vi var sammen om det og kunne hjælpe hinanden igennem*
  - *.. jeg har haft den oplevelse på forskellige tidspunkter hele vejen igennem, når man opnåede et nyt delmål ..at man personligt kunne stå inde for ens præstation ..mange ..situationer..har oplevet at kunne håndtere det der blev forventet*
  - *Det giver selvtillid og bekræftelse i, at det er det rigtige jeg studerer*
- **Mestring**
  - *Jeg har helt styr på at stå på gulvet, og magter opgaven med eleverne, hvad end de byder mig*
- **Arbejdsbyrde og manglende erfaring**
  - *Jeg har følt at der blev forventet, at jeg havde mere praksiserfaring. Det har frustreret..og stresset mig en del i løbet af det første år. Hvis det virkelig er et krav, så burde det fremgå inden man søger ind*
  - *Jeg har følt at jeg ikke har kunnet få en høj karakter pga. manglende erfaring*

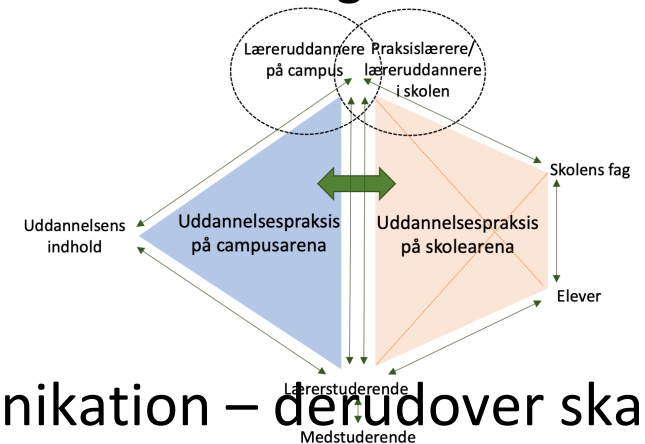

Opsamling, perspektivering og diskussion

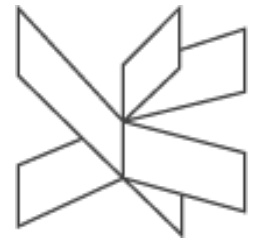
Overordnet konklusion

- Prøvehandlingerne har vist at vi er på rette spor med en professionsprøve
  - Prøven fremstår som del af et progressivt forløb over 1 år
  - Tæt sammenhæng mellem (udstrakt) praktik og undervisning på campus
  - LS refleksjoner vidner om tidens udbredte præstationsorientering - men der er eksempler på mestringsorientering
  - Understøttelse af præ-professionel identitet
  - Samarbejde på tværs af arenaer og aktørgrupper
  - Det performative element er ved at finde form
- Udfordringer handler mest om logistik og kommunikation – derudover skal vi dog være OBS på bagsiden ved at positionere de studerende som kommende professionelle – at nogle tror vi forventer de er det allerede ;-)
  - OBS: del med de studerende, at når vi sætter gang i refleksjoner om, hvem de er som professionelle og sætter fokus på deres refleksjoner over valg som lærer/læreridentitet, er det en del af en *proces* (undersøgende samtale) ikke at man skal kunne præsentere en færdigbehandlet vision

Spørgsmål og diskussion

- Vend med side m/k, derefter fælles diskussion:
  - Hvad har I lagt særligt mærke til i præsentation?
  - Jeres erfaringer med prøveforløbet/det I har hørt lokalt?
  - Hvordan kan vi arbejde videre med synergier mellem forskellige udviklingsinitiativer (som fx set her m LULAB) og med deling af erfaringer på tværs?
  - Hvordan kan vi arbejde videre med de positive resultater?
    - Understøttelse af præ-professionel identitet og mestringsorientering
    - Samarbejde med "læreruddanere i skolen"/praktiklærere
    - Det performative element, herunder bruge lokale ressourcer fx studentervæksthus, makerspace, playlabs
  - Hvordan adressere udfordringer (logistik, information, åben undersøgende samtale om læreridentitet fremfor præstationsorientering)?

Referencer

- Braun, V. et al. (2021). The online survey as a qualitative research tool. *International Journal of Social Research Methodology*, 24(6),641-654. <https://doi.org/10.1080/13645579.2020.1805550>
- Jackson, D. (2016) Re-conceptualising graduate employability: the importance of pre-professional identity. *Higher Education Research & Development* 35(5), 925-939. <https://doi.org/10.1080/07294360.2016.1139551>
- Klemenčič, M. (2015). What is student agency? An ontological exploration in the context of research on student engagement. *Student engagement in Europe: Society, higher education and student governance*, 11-29.
- Klemenčič, M. (2017). From student engagement to student agency: Conceptual considerations of European policies on student-centered learning in higher education. *Higher Education Policy*, 30(1), 69-85.2061-2079
- McVee, M.B., Silvestri, K.N., Barrett, N. & Haq, K.S. (2018). *Positioning Theory*. I Alvermann, D.E., Unrau, N.J., Sailors, M., & Ruddell, R.B. (Eds.) *Theoretical Models and Processes of Literacy* (7th ed.). Routledge
- Nielsen, B.L. (in press/2023). Lærerkompetencer og læreruddannelse. I M. Johannesen, P. Lundberg og B. Smestead (red). *Utdanning for tværfaglige mål*, s. 229-245. Vigmostad & Bjørke
- Rodrigues, F. & Mogarro, M.J. (2019). Student teachers' professional identity: A review of research contributions. *Educational Research Review*, 28. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2019.100286>
- Swennen, A. & White, E. (2021). *Being a teacher educator*. Routledge
- Se også projektbeskrivelse: <https://www.ucviden.dk/da/projects/en-professionsrettet-prøve-på-1-år-af-læreruddannelsen>